

ZALÁN TIBOR: KABULE KINCSE

– RÉGI TIBETI MESE NYOMÁN –

SZEREPLŐK

ACSU – bulói kisfiú

ACSU apja – kovács

ZSUDA – nagy hegyi szellem

A FÖLD ISTENASSZONYA

KABULE – kígyókirály

SZEPI – KÍGYÓ

TUSZI – ludzsóföldi kutya

KENYPAN – Ludzsóföld hercege

CZETAN – hercegkisasszony

HAMUCO – hercegkisasszony

EMANY – hercegkisasszony

KAMARÁS

KERESKEDŐK

Bulóiak, ludzsóföldiek

1. jelenet

*Valahol a Buló birodalomban. Állatvásár, mindenki a portékáját kínálja, leg-
hangosabban a tej- és húsárusok.*

HÚSÁRUS Marhafartót tessék!

HÚSÁRUS1 Hogyha marha lennél! Vidd a birka húsát!

HÚSÁRUS Hagyd a birkát, nagyon bűdös.

HÚSÁRUS1 Pfuj, a marha öreg, rágós!

HÚSÁRUS A birkában métely lakik.

HÚSÁRUS1 Marhában meg marhakór, meglágyul az agyad akkór, ha
eszel...

VÁSÁRLÓK Valamit csak enni kéne. Nem?

TEJÁRUS Friss hideg a jakom teje!

TEJÁRUS1 Biztos vizet rakott bele. Kecsketejet tessék, ízes...

TEJÁRUS Öreg az már, buggyant, bőrös... ám a jaktej sose poshad...

TEJÁRUS1 Aki issza, összeroskad. Erőt csak a kecsketej ad, ettől nem
száll el a hajad...

VÁSÁRLÓK Valamit csak enni kéne. Nem?

Megjelennek a kereskedők.

ÁRUSOK Na, majd ezek vesznek tőlem... tejet... marhát... tejet... mar-
hát... marha... tejet... tejet... marha...

KERESKEDŐK *Tarka szőnyeg, sok szép holmi,
tessék mind megvásárolni.
Színes edény, villák, kések,
bőrök, szőrök, édességek...*

*Kalap, kabát, cipő, zokni,
tessék mind megvásárolni.
Perzsa, török, mongol holmi,
venni kell és csomagolni...*

- ÁRUSOK Vegyetek, friss a tej, ízletes a marhahús.
- KERESKEDŐK Veszünk is, eszünk is, ha árultunk, fizetünk is.
- ÁRUSOK Hát te nem eszel, öreg kereskedő?
- KERESKEDŐ Én nem veszek kecsketejet. Én nem eszem marhahúst. Ha enni akarok, veszek csampát, ha szomjas vagyok, iszom rá cjant.
- MIND Mi az a csampa? Mi az a cjan? Nekünk olyanunk nincs. Nem is hallottunk róla.
- KERESKEDŐ Ha sohasem ettetek, ha sohasem ittatok, nem is tudhatjátok, mi a jó. Én csak csampát eszem, én csupán cjant iszom.
- MIND Hoztál belőle nekünk is? Megkóstolnánk mi is, ha olyan jó.
- KERESKEDŐ Nem hoztam. Még mit nem! A csampát és a cjant nem lehet csak úgy hozni.
- MIND Akkor, miért jöttél? Nincsen semmi nálad. Mit árulsz, kereskedő? Talán a nagy semmit?
- KERESKEDŐ Ellenkezőleg. Amit én hoztam, nem látható számotokra. Mert, titkot hoztam magammal, azt árulom annak, akinek kell.
- MIND Titkot? Ha ezt mondod, nagy bolond vagy. Titokért nem fizet neked senki egy vasat sem.
- KERESKEDŐ Ne közelítsetek! Csak akit komolyan érdekel a titok, az jöjjön közelebb. De azt ajánlom, legyen nála pénz is ám!
- MIND Efféle bolondságokra se pénzünk, sem időnk nincs. Tágulj innen, eszehagyott!

Folytatódik a lárma. A kereskedő indul tovább, de Acsu utána ered.

- ACSU Várj csak, messziről jött ember! Engem érdekel a titkod.

KERESKEDŐ És pénzed is van hozzá, kislegény?

ACSU Pénzem az nincs.

KERESKEDŐ Akkor mivel fizetsz a titkomért?

ACSU Majd megtalálom a módját a fizetésnek, csöppet se félj! Titkot adsz el, legyen titok a fizetés mikéntje is.

KERESKEDŐ Helyén van az eszed. Akkor jól figyelj. Az aranyszínű árpamag titkát hoztam el hozzátok.

ACSU Szépen hangzik. De mire jó?

KERESKEDŐ Belőle készül az ízletes csampa, a legfinomabb tésztagombóc. Aki egyszer megkóstolja, mindig azt akar enni.

ACSU Talán az a bizonyos cjan is ebből készül?

KERESKEDŐ Eltaláltad. A cjan a leginomabb ital, amit valaha kitaláltak ezen a világon.

ACSU Akkor mondd már, ne kínozz, az aranyárpa titka!

KERESKEDŐ Ne heveskedj! Tudnod kell, hogy földi halandó csak nagy veszélyek és szenvedések árán juthat hozzá az aranyárpához.

ACSU Ha csak ennyi, én hozzájutok! Semmilyen veszély el nem riaszt.

KERESKEDŐ Várj ezzel! Csak okos, bátor szívű ember indulhat el érte.

ACSU Okosnak okos vagyok, bátornak bátor vagyok, ami az embert illeti, annak még csak emberke vagyok... na, de majd belenövök, s akkora leszek, mint a nagyok.

KERESKEDŐ Hát jó, magadnak keresed a bajt. Tudd meg, az aranyos magokat a nagy hegyi szellem, Zsuda rejtegeti a barlangjában.

ACSU Akárhol rejtegeti is, megtalálom.

KERESKEDŐ Megtalálni nem nehéz. Csak odajutni! A barlang kilencvenkilenc égis érő hegyen és kilencvenkilenc széles folyón túl van.

ACSU Átmegyek a hegyeken, átúsztatok a vizeken.

KERESKEDŐ Bár úgy lenne! A tavalyi évben is húsz vitéz legény indult el az arany árpáért, de egyik sem tért vissza a nagy útról, sem árpával, sem árpa nélkül. Volt, aki a mély szakadékban lelte a halá-

lát, volt, akit a folyam sodra nyelt el, másokat vadállatok téptek szét, megint másokat mérges kígyók martak halálra.

ACSU Mit bánom én, hogy hússzor hús is odalett. Elindulok huszonegyedikként, és én biztosan szerencsével járok.

KERESKEDŐ Járj szerencsével! Aztán, a fizetségről meg ne feledkezz majd!

ACSU Sose félj, idegen! Megtalállak, megfizetlek. Csak édesapám mit fog szólni hozzá, épp itt jön, már régen kereshet a nagy vásári forgatagban, igen szigorú ember, azért megpróbálom, lesz ami lesz!

APA Acsu, kisfiam! Hányszor mondtam, hogy ne csavarogj el!

ACSU Csak ide jöttem... ezzel a kereskedővel beszélgettem...

APA Csak el ne bolondítsa a fejedet. Messziről jött ember azt mond, amit akar.

ACSU Az aranyárpa titkát mondta el nekem.

APA Az aranyárpa titkát. Mondom, hogy elbolondított. Én mondom neked, nincs semmiféle aranyárpa, csak a mesében.

ACSU Akkor be fogok lépni a mesébe, és ott keresem meg az aranyárpát.

APA És hogy fogsz kilépni belőle?

ACSU Ahogy beléptem: ügyesen.

APA Aztán minek nekünk az az aranyárpa?

ACSU Abból készül a csampa, abból a cjan is.

APA Megvoltunk eddig is csampa és cjan nélkül.

ACSU Mert nem tudtuk, hogy létezik. Most már, hogy tudunk a létezéséről, minden más. Te mondtad mindig, sose elégedjünk meg azzal, ami a kezünk ügyébe esik.

APA Én mondtam. De hol van az az árpa, vagy micsoda?

ACSU Óh, ide nem messze, alig egy járóföld.

APA Hazudni is az idegen kereskedő tanított meg?

ACSU Jól van, na, hazudtam. Csak mert féltem, hogy nem engedsz el.

APA Ha már hazudni is képes vagy valamiért, akkor nagyon fontos dolog kell legyen. De – nem veszélyes az út odáig?

ACSU Áh, dehogy, apám...

APA Másodszor hazudtál. Mostantól kezdve még jobban féltetek.

ACSU Ne félts!

APA Mikor akarsz indulni?

ACSU Most azonnal.

APA Hát menj, ha annyira sürgős. Aztán ne feledd, mióta szegény édesanyád meghalt, egyedül te maradtál nekem a világon. Aztán, a kovácsműhelyben is elkelne nekem a segítség.

ACSU Sose félts, édesapám! Ha visszajövök hozzád, az árpamaggal, beállok hozzád kovácssegédnek.

APA A végén még azt is megígéred, hogy menyasszonyt hozol magaddal az útról.

ACSU Meglehet. De hercegkisasszonynál alább nem adom!

APA Eredj, hazudozóssá változott Acsu, mert meggondolom magam! De mire a hold egyet fordul, itt legyél!

ACSU Itt leszek, édesapám, és hozom az arany magvakat is!

*Na jó, hát indulok,
na jó, de merre?
Fordulnék arra is,
és fordulnék erre!
Tanácsot ki adhat,
nincs velem senki,
nincs kitől kérdeznem,
merre kell menni!
Elindulok erre,
ej, miért nem arra?
Leindulok arra,
ej, mért nem amarra?
Megállok, de akkor*

*sehogyse haladok,
hogyha meg nincs irány,
hiába szaladok...
hogy merre menjek, jaj, ki mondja meg?
hogy merre menjek, jaj, ki mondja meg?
hogy merre menjek, jaj, ki mondja meg?
hogy merre menjek, jaj, ki mondja meg?*

KERESKEDŐ *(ismét megjelenik, de már csak Acsu számára.)* Menj arra, amerre a szíved visz.

ACSU Jó szöveg, csak elcsépett, és semmi értelme.

KERESKEDŐ Mégis, azt mondom, bízd csak rá magad... különben el se indulj.

ACSU Rendben van. Na szívem, merre menjek? Hallgat. Hallod, merre menjek? Még mindig hallgat. Na, merre menjek?

KERESKEDŐ Lám, már az elindulásnál elbuktál. El se indulj, Acsu gyerek, nem te vagy az árpa megszerzője.

ACSU Nem-e? Erre megyek.

KERESKEDŐ És a szíved?

ACSU Eddig vártam rá, nem jelentkezett. Na, most aztán vagy jön velem, vagy – vagy jön utánam, vagy – vagy itthon marad. Nekem mindegy. Csak nem fogok egy szívtől függeni! Nem vagyok én eszeszaladt szerelmes! Indulok!

KERESKEDŐ Hát, eredj! Csak pórul ne járj!

A kereskedő hatalmas, hegyszerű mostrummá magasodik a háttérben. Az ő arcának dimbes-dombos felületén halad célja felé Acsu. Útját a kereskedő kommentárjai kísérik.

KERESKEDŐ Halad Acsu a rettenetes tájon. Előtte rettenetes szakadék szája nyílik meg. Lába megcsúszik...

- ACSU Mennyi hegy! Mintha a földből most nőnének ki a hegyek. Jaj! Lezuhanok! Még szerencse, hogy sikerült elkapnom ennek az ágnak a végét. Csak nyugodtan, húzódkodjunk fel a peremre... nem is lesz olyan egyszerű... na, na, na... hát ez sikerült. Tovább, Acsu, tovább!
- KERESKEDŐ Aztán a folyóhoz ér, melyen átúsznia kellene. Próbálkozik, indul, de túl erős az ár...
- ACSU Mennyi víz van itt! Mintha az égből hullanának alá a vizek. Túl erős az ár, elsodorja a fatörzset... nekicsap a szikláknak... elmerít az örvényben... ez az, itt egy ág, ha ezt sikerül elkapnom... sikerült! jaj, de nem is lesz ez ilyen egyszerű... na, na, na... hát ez is sikerült. Tovább, Acsu, tovább!
- KERESKEDŐ Aztán egy rettenetes vadállat állta az útját...
- ACSU Barátságatlan egy táj. Ha most egy vadállat jönne szembe velem... Már csak ez kellett! Jön is! Netene, mit akarsz itt? Föl-szaladok erre a fára... jön utánam. Leugrom a magasból, leugrik ő is... futni kezdek, fut utánam. Cselt vetek neki. Itt véget ér az ösvény, megállok. Nem is tudnék mást tenni. Mintha bevárnám. Bevárom. Na, gyere, te szörnyű nagy állat. Jön. Ugorj! Ugrik. Én is ugrom, félre ugrom. Hopp, lent van a szakadék mélyén. Tovább, Acsu, tovább.
- KERESKEDŐ És a környék telis teli van mérges kígyókkal...
- ACSU Ez már a kilencvennyolcadik hegy, már csak egy van hátra... nem hiszek a szememnek, mérges kígyók! Most mit tegyek? Közelednek, hatalmasak, halálra marnak. Jaj, Acsu, miért is indultál az arany árpáért... Megvan, a furulya! Láttam már ilyet mutatványosoktól, én sem vagyok alábbvaló! *(Ingéből furulyát húz elő, fújni kezdi, a kígyók pedig táncolni kezdenek a furulya szavára.)* Nagyon ügyesek vagytok. De hogy lehet ezt abbahagyni? Ha befejezem a furulyázást, azonnal halálra mar-

nak. Megvan. Fújj szél, jó szelecske, fújd a furulyámat, majd visszajövök érte! *(Egy kőre teszi le a furulyát, melyet a szél fúj tovább. A kígyók tovább táncolnak, Acsu kereket old.)*

Átvág az utolsó hegyen is. A hegy tetején egy öregasszony ül, aki gyapjút fon egy magasabb fenyő alatt.

ACSU Jó napot, öreganyám.

FÖLD ISTENASSZONY Nincs szerencséd, hogy öreganyámnak szólítottál. Én a föld istenasszonya vagyok, és örök fiatal.

ACSU Bocsánat, nagy utat tettem meg idáig, ebbe belefér egy kis tévedés is. Meg, a mesékben öregasszonyoknak szokták a fenyőfa alatt gyapjút fonó éltés hölgyeket szólítani.

FÖLD ISTENASSZONY Értem. Így már megbocsátható. Szóval, Zsudát, a hegyi szellemet keresed.

ACSU Valóban. De honnan tudod.

FÖLD ISTENASSZONY Az elmúlt száz évben csak egyetlen embernek sikerült átjutnia a kilencvenkilenc hegyen, ő is Zsudát kereste.

ACSU És megtalálta?

FÖLD ISTENASSZONY Alighanem igen. Vissza biztosan nem jött – vagy nem erre.

ACSU Én majd visszajövök. Megmondod végre, merre találom?

FÖLD ISTENASSZONY Nem nehéz. Leérsz a hegyről, ott meglátsz egy folyót. Átkelsz rajta, és elindulsz a part mentén fölfelé. Amikor eljutsz a folyó forrásáig, utadat állja egy hatalmas vízesés.

ACSU Kicsit sok víz van errefelé, mi erről a véleményed?

FÖLD ISTENASSZONY Sok. Mi ilyen vízesek vagyunk. De folytatom. Amikor a vízeséshez érsz, kiáltsd el háromszor a hegyi szellem nevét, és Zsuda megjelenik előtted.

ACSU Muszáj mindent háromszor mondani?

FÖLD ISTENASSZONY Így szokás. Te ismered az illemet a mesékben, nemde?

ACSU Rendben. Köszönöm az útbaigazítást... öreganyám!

FÖLD ISTENASSZONY Öreg ám a... na, rendben, tudom, így illik... a mesékben. Na, de majd Zsuda elbánik veled, hetyke kislegény.

Acsu eljut a forráshoz. Arccal a zuhatag felé fordulva elkiáltja magát.)

ACSU Tisztelt hegyi szellem, Zsuda! Jelenj meg előttem, légy kegyes, mert szólni szeretnék veled. *Egy.* Tisztelt hegyi szellem, Zsuda! Jelenj meg előttem, légy kegyes, mert szólni szeretnék veled. *Kettő.* Tisztelt hegyi szellem, Zsuda! Jelenj meg előttem, légy kegyes, mert szólni szeretnék veled. *Három.*

A zuhatag vízsugaraiból óriási termetű ember válik ki. Feje a hegycsúcs fölött magaslik, szakállá meg, melynek vége a folyó vizét súrolja, olyan, akár maga a vízésés.

ZSUDA Ki szólít engem, és miért háromszor? Csak nem te, fiatal legény?

ACSU De igen. És azért háromszor, mert így illik a mesékben.

ZSUDA Utálok, ha valaki háromszor szólít. Főleg, ha illemből. Egy is sok, mert azzal is zavarsz. Most pedig, csak egyszer mondd el, lehetőleg röviden, mit akarsz, ha kedves az életed!

ACSU Az életem kedves. Egyszer fogom elmondani. Tisztelt hegyi szellem, Zsuda! Én a Buló birodalomból jöttem. Az a hír járja, hogy neked van aranyárpa magod. Kérlek, adj belőle keveset, elvinném a népemnek haza. *Egy.*

ZSUDA Tévedsz, ifjú! Nincs énnékem semmiféle árpám. Azt csak Kabule, a kígyók királya termeli, senki másnak nincs világon.

ACSU Akkor hiába jöttem idáig?

ZSUDA Nem egészen. Innen hét nap a barlangja. Ha már ennyit jöttél, ez a hét nap meg se kottyán.

ACSU Máris indulok. Mutasd az irányt.

ZSUDA Várj! Tudnod kell, Kabule, a kígyók királya szerfölött gonosz és zsugori. Semmi kincsért nem osztaná meg az árpamagot az emberekkel. Sokan jártak nála száz és száz év óta a bűvös árpáért, de mindahányat sárga kutyává változtatta és felfalta. Téged is sárga kutyává változtat és felfal.

ACSU Nem bánom, csak az árpát megszerezzem. Segíts, hol találok, hogyan tudok hozzájutni!

ZSUDA A termést Kabule a trónusa alatt tartja. A trónt száz őr strázsálja. A kígyók ura naponta egyszer elmegy a sárkányok urához, épp annyi időre, amíg egy illatos gyertya leég, vendégségbe. Ez alatt az őrök, kihasználva távollétét, elszunyókálnak. Ez alatt az idő alatt tudod kilopni Kabule barlangjából az árpát. Ha már itt vagy, megkérdezlek, enni-inni kérsz-e a hosszú út után?

ACSU Köszönöm, nem vesztegethetem az időt ilyesmivel, indulok már is.

ZSUDA Még várj! Fogd ezt a gyöngyszemet, a Szelek Gyöngyét. Tartsd mindig magadnál! És ha a kígyókirály kutyává változtatna, akkor igyekezz mihamarabb megszökni előle, nyeld le a gyöngyöt, és fuss minél messzebbre, és keress egy olyan lányt, aki kutya képében megszeret téged. Ha ez sikerül, térj vissza vele a szülőházadba, és ott – és csakis így – visszanyerheted a régi külsődöt. No, sok szerencsét, kutyajelölt ifjú.

ACSU Köszönöm, köszönöm, köszönöm... bocs', ez háromszor volt. Most már mindegy. Oszd be!

ZSUDA Tűnés inne, te, te, te... bocs', ez is háromszor volt, nem tudom mi van velem, úgy látszik, öregszem, vagy bekerültem valami mesébe...

Acsu halad az útján, majd odaér egy útjelző táblához. Silabizálni kezdi.

- ACSU Kabule, a kígyókirály barlangja. Ez egy rendes hely, végre ki van téve a helyes irány. Már látom is a barlangot. Nem nehéz, akkora, mint egy üres hegy. Akkor várakozzunk. *(Elhelyezkedik a barlanggal szemben. Hangokat hall. „Szep-szep, szep-szep.)* Megkérdezhetem csöndben, nehogy a kígyókirály meghallja, szepeg itt valaki?
- SZEPI Én szepegek.
- ACSU Jaj, egy kígyó. Ámbátor, ha kígyó vagy, miért nem sziszegsz?
- SZEPI Mert csak szepegni tudok. Én vagyok a világ egyetlen szepegő kígyója. Szepi a nevem.
- ACSU Örvendek, Szepi. Acsu a nevem.
- SZEPI Jöttél az aranyárpáért, mi?
- ACSU Mi tagadás, épp erről van szó.
- SZEPI Már látlak is, ahogy Kabule sárga kiskutyává változtat, és úgy megzabál, hogy a farkad sem marad meg utánad.
- ACSU Inkább segítenél.
- SZEPI Mit tudok én segíteni neked?
- ACSU Be kell jutnom a barlangba, amikor Kabule elmegy itthonról.
- SZEPI Nem lehet. Ott vannak az örök.
- ACSU De alszanak.
- SZEPI A bejárat teli van szélcsengővel. Amíg Kabule odajár a Sárkányok Uránál, a szél sem fújhat. Ha beleütközik bármelyik szélcsengőbe, azonnal felriadnak az örök.
- ACSU És ha nem ütközöm bele egyikbe sem?
- SZEPI Olyan még nem volt. Csak sárga kiskutya...
- ACSU Van egy ötletem. Segítesz?
- SZEPI Miért segítenék?
- ACSU Mert te is utárod Kabulét, a kígyók királyát.
- SZEPI Miért utálnám?

ACSU Mert kígyó vagy. Ő meg nem. És kinevet a szepegésedért. És el is csapott a házatól. Különben nem rejtőzködnél itt.

SZEPI Okos vagy, embergyerek. Igaz, amit elmondtál. Kicsúfolt, elkergetett.

ACSU Akkor segíts nekem! Van egy ötletem. Megsúgom. *(Suttogni kezdenek.)*

Közben a barlangból kilép Kabule, nyomában a testőreivel. Elindulnak a sárkányok királyához.)

ACSU Aha! Most indul vendégségbe a sárkányok urához. Acsu, Szepi, cselekvésre fel! Az illatos gyertya hamar leég!

Besurran az alvó örök között a barlangba. A szélcsengő megcsendül. Az örök felugranak, de Szepi eléjük tekergőzik.

SZEPI Én voltam, bocs.

ŐRÖK Mit lábatlankodsz itt, nyomorult szepegő, kígyók szégyene, nem megmondta a nagy Kabule, hogy látni sem akar?

SZEPI Azért jöttem most, mert nincs itthon, így nem kell a látásommal szenvednie.

ŐRÖK Hordd el magad, mert elnászpágollak! *(Visszaalszanak.)*

SZEPI *(észreveszi, hogy Kabule visszatér.)* Acsu, pucoljunk, jön Kabule.

ACSU *(a barlangból.)* Félre beszélsz, még ég az illatos gyertya. Ne zavarj, hadd szedjek elég magot a tarisznyámba!

KABULE Itthon felejtettem azt a nyavalyás... Eh, emberszagot érzek!

SZEPI *(elé penderedik.)* Csak én vagyok itt, nagy Kabule!

KABULE Áh, a szepegős kis giliszta. Veled később számolok. Szep-szep! Nem tudsz átverni. Neked nincs emberszagod.

SZEPI Olyan a szagom, amilyen. Neked sincs valami jó szagod. *(suttogva)* Acsu, ki ne dugd az orrodát, nagy bajban vagy.

KABULE Elég ebből! Ember, ha a barlangban rejtőzködsz, változz azonnal kutyává!

Acsu kutyaként lép ki a barlangból, nyakában egy zacskó árpával.

KABULE Szóval, nem tévedett az orrom. Most pedig megeszlek, kutyuli, imádom a zsenge kutyahúst!

ACSU Ennek fele sem tréfa! Mit mondott Zsuda? A szelek gyöngy segít elszelelnem ez elől a szörnyeteg Kabule elől. Hová is tettem, hová is tettem... Megvan, itt van az árpa között... Csak be kell kapnom!

KABULE Én kaplak be téged, nyomorult betolakodó! Majd adok én neked más arany árpáját ellopni az embereknek! *(Acsu bekapja a gyöngyöt, és futni kezd.)* Ne fuss, gazember, akarom mondani, gaz kutya, úgyis utolérlek! Vagy az őreim érnek utol. Nem értelek utol. Nem értek utol a szolgálaim se. Biztosan Zsudától megkaptad a szelek gyöngyét. Csak kapjam egyszer a kezem közé! De egy örömöm csak maradt: kutyává változtattalak, kutyaként fogsz elpusztulni, soha többé nem lesz ember belőled! Na, most te jössz, szepegős kis giliszta... hova lett? Az előbb még itt volt... meg akartam enni...

SZEPI *(egy közeli fára tekeredve.)* Szep-szep, dögölj meg éhen, szep-szep...

A sárga kiskutya rohan, rohan, háta mögött dörög az ég, villámok cikáznak, fák dőlnek, de semmi sem tudja megállítani Ludzsó hercegségig.

ACSU Kutya legyek, ha nem szereztem meg az arany magvakat. Tessek. Megszereztem, és mégis kutya vagyok. Legalább szép? Nem ártana megnéznem magamat valami tükörben... Tükörben? Pocsolyában. Szegény Acsu, nem lesz könnyű kimásznod ebből a kutyabőrből...

TUSZI Ki az az Acsu?

ACSU Ki az, aki most beszél?

TUSZI Tuszi, a kutya.

ACSU Én vagyok Acsu – a kutya.

TUSZI Nahát, milyen szép sárga vagy!

ACSU Valóban? Tetszem?

TUSZI Meghiszem azt. És én neked?

ACSU Hát, kutyában biztos szép vagy.

TUSZI Mi másban lehetnék még szép?

ACSU Ez igaz. Hiszen... én is sárga kiskutyának vagyok szép.

TUSZI Valami bajod van ezzel a kutyasággal?

ACSU Á, semmi, csak úgy mondtam. Hol vagyok?

TUSZI Itt.

ACSU Meglepőt mondtál. Bővebben?

TUSZI Itt vagy.

ACSU Hol van az az itt?

TUSZI Itt vagy, és nem tudod, hol vagy?

ACSU Kihozol a béketüresemből, Tuszi. Azt gondolod, megkérdezném, hol vagyok, ha tudnám, hogy hol vagyok?

TUSZI Azt gondolom, hogy nem lennél itt, ha nem tudnád, hogy hol vagy.

ACSU Hol?

TUSZI Ludzsó hercegségben.

ACSU Na végre! És mondd, ismerik itt a gabonát?

TUSZI Mi bonát? Legfeljebb a zenebonát.

ACSU Vannak itt lányok?

TUSZI Micsoda kérdés, te széltoló! Hogyne lennének. Itt vagyok mindjárt én.

ACSU Azt látom. De, olyan igazi lányokra gondoltam. Lánylányokra.

TUSZI Szégyelld magad, kutya létedre ember-lányokon jár az eszed. Ha tudni akarod, azok is vannak. Itt jön mindjárt három, Kenypan herceg három szépséges lánya. A legidősebb Czetan, a középső Hamuco, a legkisebb Emany. Mehetsz, udvarolhatsz nekik, nem fogok megsértődni, á, dehogy is... Minden fiúkutya egykutya, ennyit azért el kell mondanom!

ACSU Ő az, a legkisebb, ezt súgja a szívem! Meg fog menteni. Bátoran, Acsu, barátságot kötni vele, megajándékozni az aranyárpával... *(Odasettenekedik a lányokhoz.)* Szép hölgyeim, különösen te, lányok legszebbike, fogadd hódolatomat. Acsu vagyok, a bulói kovács fia, és az aranyárpát hozom Kabulétől, a kígyókirálytól. Szeretnék megajándékozni vele.

CZETAN Jaj, egy kutya. És hogy ugat!

HAMUCO Úgy ugat, ahogy a kutyák szoktak.

CZETAN És milyen randa sárga.

HAMUCO Ha kék volna, lehet, rondább lenne.

EMANY Mi bajotok ezzel az aranyos kis kutyával?

CZETAN Mit ugat?

HAMUCO Mit sárga?

ACSU Ja. Mit kutya! Egy szót sem értettek abból, amit mondtam. Nem baj, kihallgatom őket. Hátha hasznomra válik, amit hallok.

CZETAN Szóval, holnap.

HAMUCO Szóval holnap. Emany, te nem is örülsz?

EMANY Nem. Én nem akarok férjhez menni.

ACSU Azt jól teszed. Ha férjhez méysz, lőttek a visszaváltozásomnak. Kergethetem kutyaként a nyulakat meg a pockokat életem végéig.

HAMUCO Apánk a környékbeli összes daliás herceget meghívta.

CZETAN Lesznek közöttük magasak, lesznek szépek, délcegek és...

EMANY Lezsnek közöttük buták, pocakosak, öregek, beképzettek, sánták...

HAMUCO Én már tudom, kinek adom a gyümölcsömet a tánc végeztével... de nem mondom meg.

CZETAN Én is tudom... de én se mondom meg!

EMANY Én nem tudom... de ha tudnám, megmondanám.

CZETAN Én rohanok is átöltözni.

HAMUCO Megyek én is, le ne maradjak tőled.

EMANY Nekem nem sietős. Itt maradok kicsit a kedves virágaim között. *(Sétál a réten, Acsu boldogan ugrálja körül, a szoknyáját rángatja.)*

*Rétek, virágok, felhők,
Ma sem leszek még felnőtt,
Hiába minden, mégse
Szerzek magamnak férjet!*

*Virágok, tarka társak,
Segítsetek, a bánat
Szívem már célba vette,
Lehet, hogy megsebezte.*

*Ti vagytok nékem igazi barátaim,
Közöttetek teltek a legszebb éveim,
Rejtsétek el most hűséges társatokat,
Leselkedik rám egy fekete gondolat...*

De azt most elhessegetem. Úgy örülök, ha itt vagytok közöttetek!

ACSU Tudtam, hogy itt maradsz, velem maradsz, meg fogsz menteni, tessék az aranyárpa mag, ülted el, hadd teremjen népednek aranyárpa.

EMANY Mit akarsz, sárga kiskutya? De bolondos vagy! Ej, hagyj már békén! Nem látod, milyen nehéz a szívem! Nincs kedvem ját-

szani! Ma férjhez kell mennem. És én... nem akarok. (*Lehajol, megsimogatja a kutya fejét.*) Nézd csak! Milyen... emberi pillantása van ennek a kiskutyának! Egész beleborzongtam... Mintha mutatna valamit.

ACSU Mutatok is. Vedd már el az árpamagokat a nyakamból, kérlek, húzza is a súly a nyakamat, meg el is kellene vetni őket végre.

EMANY Mintha azt mutatná, hogy a nyakában a kis tarisznyát... vegyem le...

ACSU Úgy van. Most azt mutatom meg, hogyan kell elültetni a magokat. Egy királylánynak biztosan lila gőze sincs arról, mi a mezei munka... legfeljebb virágokat szaggatni képes.

EMANY Láss csodát! A kutya magokat ültet. Rángatja a szoknyámat. Csak nem azt akarod, te kis erőszakos, hogy én is ültessem a magvakat? De hát ez felségárulás! Egy hercegkisasszonynak nem parancsolgathat egy kutya!

ACSU Ez az én formám. A végén még valami sintér horgán végzem, vagy kivégeztet a birodalmi hóhérral.

EMANY Hát legyen, segítek neked elültetni a magvaiddat. Remélem, senki sem látja meg, hogy dolgozom. (*Ülteti a magokat.*)

TUSZI Én látom, sőt, látom, amit látok!

ACSU Elhallgass, mert megharaplak!

TUSZI Nem is rossz... De inkább elhallgatok.

EMANY Ezzel végeztünk is. Elégedett vagy? Na, azért! Reméltem, hogy szépen fogod csóválni jutalmul a farkadat. De most mennem kell, vissza a palotába.

ACSU Nem hagyhatsz itt, ne, mi lesz az átváltozásommal...

EMANY Mintha sírna, mintha emberi könnyeket ejtene... Nem tudom itt hagyni. Na, rendben, velem jöhetsz a palotába. (*Elindul. Tuszi Acsu útját állja.*)

TUSZI Szóval, ő kell neked.

ACSU Mit akarsz ezzel mondani?
TUSZI Hát nem tetszem?
ACSU Te ezt nem értheted.
TUSZI Szóval, én hülye vagyok?
ACSU Nem, egyáltalán nem ezt mondtam. Csak annyit...
TUSZI Semennyit se mondj, te... te karrierista... udvaronc... lakáj...
sajnálom, hogy rád pazaroltam az ifjúságomat. *(Kényeskedve elmegy.)*
ACSU Akár az igazi lányok... Egye fene, ha mégsem sikerül vissza-
változnom, megkeresem... kutyában nem is rossz! *(Lohol Emany után.)*

KAMARÁS Kezdődjek hát a bál! Az első tánc előtt átadom ezt a gránátalmát Czetan hercegnőnek, Kenypan herceg legidősebb lányának, hogy a tánc végeztével annak a férfinak nyújtsa át, akit férjéül választ. *(A tánc végén Czetan átadja a gránátalmát egy fiúnak.)* Czetan hercegnő a főtanácsos fiának nyújtotta a gyümölcsöt és a kezét. *(Hatalmas éljenzés.)* Folytatódjek a bál! A második tánc előtt átadom ezt a licsibogyót Hamuco hercegnőnek, Kenypan herceg középső lányának, hogy a tánc végeztével annak a férfinak nyújtsa át, akit férjéül választ. *(A tánc végén Hamuco is átadja egy hercegnek a licsibogyót.)* Hamuco hercegnő a szomszéd herceg fiának nyújtotta át a licsibogyót és a kezét. *(Hatalmas éljen.)* Tetőpontjához ért a bál! Az utolsó tánc előtt átadom ezt a gránátalmát Emany hercegnőnek, Kenypan herceg legkisebb lányának, hogy a tánc végeztével annak a férfinak nyújtsa át, akit férjéül választ. *(Emany bizonytalanzkodva kezd el táncolni. Forog, forog, végül megbotlik a terembe beszökött Tusziban, kiperdül a kezéből az alma, és egyenesen az őt bámuló Acsu elé gurul. Elhal a zene, a víg te-*

remben kialusznak a lángok. Néma csönd.) Emany kisasszony egy... egy sárga kutyát választott férjéül!

MIND

Emany kisasszony egy sárga kutyát választott férjéül!

TUSZI

Nesze, te hűtlen kutya. Megszereztem neked a nőt. Most örülsz?

A nagy nevetés fölé tornyosul Kenypan herceg, szörnyen mérges.

KENYPAN

Ha már egyszer kutyát szeretted meg, s az egész nép szeme látára azt választottad férjedül, tűnj el a szemem elől vele együtt, és ne is térj vissza a kastélyomba többé!

EMANY

Ne apám... nem apám...

KENYPAN

Semmi ne apám, semmi nem apám, takarodjatok a palotámból mind a ketten. És ha valaki meglátja a volt lányomat, vagy ezt az igen ronda korcs kis sárga kutyát errefelé ólálkodni, hát verjétek el innen őket bottal, szíjjal vagy korbáccsal.

Zokogva megy Emany, mögötte Acsu.

TUSZI

Aztán bánj rendesen a feleségeddel, te pernahajder, mert a körmödre nézek még egyszer! Hm! Azért visszanezhettél volna, hálátlan kutya!

ACSU

Ne zokogj már, na, ne zokogj!

EMANY

Szegény kis kóbor állat, nem tehetsz semmiről, és téged is elkergettek velem együtt. Végre jóllakhattál volna, puha fekhelyen aludhattál volna... De jaj! Hova tűnt a rég? Ismeretlen arany kalászkok lengedeznek, amerre csak a szem elnéz.

ACSU

Ne zokogj, ne sírj, szépséges, okos és boldogtalan Emany!

EMANY

Ki beszél itt? Csak nem? Csak nem... az nem lehet...

- ACSU Lehet. Ne csodálkozz, és ne félj! Tudd meg, ember vagyok én, nem kutya.
- EMANY Ember volnál? Akkor miért mutatkozol a világnak kutya képében?
- ACSU *Bulói kovácsnak volt egy fia,
Gyermek volt ő még és nem dalia,
Hallott az árpáról, indult nyomban,
Kígyókirálytól hogy árpát lopjon.*
- Loptam az árpát, nem volt szerencsém,
Bosszúból kutyává tett az istenség,
De lehet talán ember belőlem,
Egy lány ha szeret szerelmi erővel...*
- EMANY Azt mondd, lehet belőled ismét ember?
- ACSU Lehet, ha tiszta szerelemmel megszeret egy lány.
- EMANY Nem mondasz igazat. Mert én szeretlek, igazán szeretlek, és mégsem változtál vissza emberré! Hazug volt a varázslat, sárga kiskutya!
- ACSU Meglátod, hogy nem! Ha valóban szeretsz, akkor először gyűjtsd össze az érett árpakalászt, varrj hozzá egy zsákot, és szórd bele a szemet. Aztán elindulunk az én hazám felé, s útközben mindenhol elvetjük az árpát. Hadd legyen az emberek hasznára. Mikor elérjük szülővárosomat, meglátod, újra ember képében állok majd előtted.
- TUSZI Hiszi a Tuszi! Szédíti itt szegény lányt! Ah, férfiak! Adieu, szép sárga hercegem, kutyából nem lesz szalonna, ember meg főleg nem!

Emany learatja a termést. Közben énekelnek.

*Csodaárpa tábla,
Egy nap szökkent szárba,
Csodatábla árpa,
Bújj a zsákocskámba!*

*Leszedem, gyűjtöm,
Zsákocskámba rejtem,
Gyűjtöm, leszedem,
Zsákocskámba beteszem.*

*Csodaárpa tábla,
Nem nőttél hiába,
Leszel nemsokára
Ember boldogsága!*

*Leszedem, gyűjtöm,
Zsákocskámba rejtem,
Gyűjtöm, leszedem,
Zsákocskámba beteszem.*

- ACSU Készen vagyunk, máris induljunk a hazámba. Te nem jössz velünk, Tuszi?
- TUSZI Minek menjek, elefántnak? Nekem itt a hazám. Aztán, ha meggondoljátok magatokat, gyertek ti is vissza. Kenypan herceg éppoly gyors a haragban, mint a megbocsátásban.
- ACSU Isten veled, kedves Tuszi. Talán még találkozunk...
- TUSZI Menj már, te kutya Don Juan, ne fájdítsd a szívemet!
- EMANY Messze kell menjünk?
- ACSU Nagyon messze, és sok időbe telik, amíg hazaérünk. Útközben minden faluban megállunk egy napra, mindenfelé elvetjük az

aranyárpa magot, learatjuk az embereknek, hogy legyen ezen-
túl árpája mindenkinek. Ehessenek csampát, ihassanak cjtant.

*Vásár a Buló birodalomban. Állatvásár, mindenki a portékáját kínálja, leghan-
gosabban a tej- és húsárusok.*

HÚSÁRUS Marhafartót tessék!
HÚSÁRUS1 Hogyha marha lennél! Vidd a birka húsát!
HÚSÁRUS Hagyd a birkát, nagyon bűdös.
HÚSÁRUS1 Pfuj, a marha öreg, rágós!
HÚSÁRUS A birkában métely lakik.
HÚSÁRUS1 Marhában meg marhakór, meglágyul az agyad akkór, ha
 eszél...
VÁSÁRLÓK Valamit csak enni kéne. Nem?

TEJÁRUS Friss hideg a jakom teje!
TEJÁRUS1 Biztos vizet rakott bele. Kecsketejet tessék, ízes...
TEJÁRUS Öreg az már, buggyant, bőrös... ám a jaktej sose poshad...
TEJÁRUS1 Aki issza, összeroskad. Erőt csak a kecsketej ad, ettől nem
 száll el a hajad...
VÁSÁRLÓK Valamit csak enni kéne. Nem?

A kovács ott áll a vásárlók között.

VALAKI Hé, kovács uram, hazatért-e már a fiad?
Kkk Még mindig nem tért haza.
MÁS Nem is fog az már, arra mérget vehetsz.
Ooo Sose aggódj, a fiad megtér az aranyárpával.

Kkk Jó ember vagy, kereskedő. De honnan tudod, hogy az aranyár-
páért ment el?
Ooo Én meséltem neki róla.
Kkk Te, te gazember? Volt szíved halálba küldeni a fiamat, te lel-
ketlen csaló! Majd adok én neked, most mindenért megfizetek!

Nekirontana a kereskedőnek, de közéjük lép Emany.

Eee A helybeli kovácsot keresem.
Kkk Én vagyok.
Eee A fiad él, kovács, és nemsokára viszont láthatod.
Kkk Az isten áldjon meg a jó hírért, szépséges hajadon. Honnan
ismered a fiamat?
Eee A felesége vagyok, Emany hercegnő.
Kkk A mindenit a kópéjának! Hát nem megmondta, mielőtt elment,
hogy hercegnőnél alább nem adja? Gyere, hadd öleljek a keb-
lemre... no, de én egy hercegnőt?
Eee Drága apósom, csak ölelj meg, ha kedved tartja, nekem is jól
fog esni.
Kkk Most aztán, mondd hamar,

